

การพัฒนา รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือ
โดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา
สาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

A DEVELOPMENT OF BLENDED LEARNING MODEL BASED ON
COOPERATIVE LEARNING USING RESOURCE-BASED LEARNING
TO DEVELOP MEDIA LITERACY SKILLS OF EDUCATION
PROGRAM STUDENTS OF NAKHON PATHOM
RAJABHAT UNIVERSITY

นภาพรณั์ ยอดสิน / NAPAPORN YODSIN¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน การเรียนแบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน 2) รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ 3) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าที่

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานมีองค์ประกอบ 9 ด้าน คือ 1) เป้าหมายการเรียน 2) วิธีการเรียน 3) เนื้อหาการเรียน 4) บทบาทผู้เรียน 5) บทบาทผู้สอน 6) วิธีปฏิสัมพันธ์บนเว็บ 7) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย 8) ปัจจัยสนับสนุนการเรียนบนเว็บ และ 9) การประเมินผลการเรียน ส่วนขั้นตอนการเรียน มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การปฐมนิเทศ 2) การดำเนินกิจกรรมบนเว็บและในห้องเรียน และ 3) การประเมินผล สำหรับกิจกรรมการเรียน มี 6 ขั้นตอน คือ 1) การเลือกประเด็น 2) วางแผนการค้นคว้า 3) การสืบค้นและประเมินสารสนเทศ 4) การนำเสนอภายในทีม 5) การเตรียมนำเสนอผลงานของทีม และ 6) การประเมินผลงาน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2. คะแนนเฉลี่ยทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยผู้ทรงคุณวุฒิแสดงว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบผสมผสาน, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, ทรัพยากรเป็นฐาน, ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a blended learning model based on cooperative learning using resource-based learning to develop media literacy skills of Education Program Students of Nakhon Pathom Rajabhat University. The sample of the research was 27 students of Nakhon Pathom Rajabhat University selected by purposive sampling method. The research instruments were: 1) a questionnaire about students' opinion on blended learning, cooperative learning, and resource-based learning; 2) a blended learning model based on cooperative learning using resource-based learning to develop media literacy skills; 3) a media literacy skills test; and 4) a questionnaire about experts' opinion on component and procedure of the model. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and t-test.

The findings of this research were as follows:

1. The blended learning model based on cooperative learning using resource-based learning comprises nine aspects. They were: 1) goal of learning, 2) method of learning, 3) learning content, 4) role of learners, 5) role of the teacher, 6) interactive method on the website, 7) computer technology and network systems, 8) learning support factors on the website, and 9) learning evaluation. The learning procedure consisted of 3 steps: 1) orientation, 2) activity conducting on the website and in the classroom, and 3) evaluation. The learning activities followed 6 steps. They were 1) selecting issue, 2) planning to search, 3) searching and evaluating information, 4) presenting within the group, 5) preparing to present the work, and 6) assessing the performance.

2. The students' average posttest score for media literacy skills was higher than pretest score at .05 level of significance. The result of evaluation by the experts showed that the blended learning model was appropriate at the highest level.

Keywords: blended learning, cooperative learning, resource-based learning, media literacy skills

บทนำ

ทักษะสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตของประชาชนในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อโดยเป็นทักษะที่จำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อการเข้าถึง การประเมิน การวิเคราะห์ และการสร้างสื่อ เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกรับข่าวสารได้อย่างถูกต้อง จะเห็นได้ว่าการรู้เท่าทันสื่อมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยสามารถสร้างและพัฒนาสมรรถนะ ทักษะ และทัศนคติ และทักษะที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์ การประเมินและการใช้สื่อในการประกอบวิชาชีพและการดำเนินชีวิตของบุคคลได้

จากการศึกษางานวิจัยของอุษา จันทสนธิ (2536) พบว่า การเรียนแบบร่วมมือช่วยให้เกิดการทำงานเป็นกลุ่มและทำให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกันได้ นอกจากนี้งานวิจัยของวราภรณ์ สีนถาวร (2553) ซึ่งศึกษารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า นักศึกษาครูระดับปริญญาตรีที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลัก มีคะแนนความรู้ความเข้าใจทางสารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วย

1) การเรียนแบบผสมผสาน เป็นการผสมผสานยุทธวิธีในการเรียนการสอนที่หลากหลายเข้าด้วยกัน ทั้งการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า โดยใช้สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นรูปแบบของการจัดการเรียนแบบผสมผสานจึงมีทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบดั้งเดิมกับการเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งต้องออกแบบสิ่งแวดล้อมในการเรียนแบบเผชิญหน้าด้วยการประยุกต์การติดต่อสื่อสารผ่านการสนทนาแบบประสานเวลาและต่างเวลา (synchronous and asynchronous discussion) โดยผู้สอนเป็นคนกำหนดหัวข้อในการสนทนา คอยอำนวยความสะดวกในระหว่างสนทนา และจัดบรรยากาศในการเรียนให้เหมือนกับการสนทนามีระหว่างผู้เรียนในห้องเรียน

2) การเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งเป็นการเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือช่วยเหลือกันในการเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (Johnson & Johnson, 1987) การปฏิสัมพันธ์ (interaction) กระบวนการกลุ่ม (group process) การรับผิดชอบของบุคคล (individual accountability) และการช่วยเหลือพึ่งพาและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (positive interdependence) โดยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และส่งผลต่อความรับผิดชอบของแต่ละคน มีการช่วยเหลือกัน ไว้วางใจกัน ทำงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถ ความสำเร็จของการเรียนแบบร่วมมืออาศัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อจะได้มีการเอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การสุ่มชื่อให้รายงาน เป็นต้น และการเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้

ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และไว้วางใจกันและกัน การเรียนแบบร่วมมือสามารถสนับสนุนให้การจัดการเรียนแบบผสมผสานประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากกระบวนการกลุ่มจะช่วยส่งเสริมและผลักดันให้การเรียนแบบเผชิญหน้าและการเรียนแบบออนไลน์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์เนื่องจากผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายสนับสนุนการเรียนรู้ของตนเองได้ตลอดเวลา

3) การเรียนรู้โดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเน้นการเรียนรู้ในบริบทของแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายและกว้างขวางทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และเรียนรู้เนื้อหาวิชาในขณะที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งช่วยเน้นกระบวนการเรียนรู้ คือ การคิด และกระบวนการคิด เช่น การสังเกต การรวบรวมข้อมูล การจัดกลุ่ม การจัดระบบ การวิเคราะห์ การสรุปผลโดยเน้นการร่วมมือกันเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้และสื่อสารสนเทศออนไลน์จึงสามารถพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมินและสร้างเนื้อหาสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย และสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจของตนเพื่อให้สามารถใช้สื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้ด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนาารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

คำจำกัดความตัวแปรการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเป็นรูปแบบการเรียนที่นำแนวคิดการเรียนรู้อันสำคัญ 3 ลักษณะ มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) การเรียนแบบผสมผสาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งการเรียนในห้องเรียนแบบดั้งเดิมบูรณาการกับการเรียนบนเว็บ จึงมีการนำทรัพยากรที่มีอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาเป็นสื่อกลางในการสนับสนุนการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นการเรียนแบบผสมผสานจึงเน้นการปฏิสัมพันธ์ผ่านเว็บและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม

2) การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักให้ผู้เรียนช่วยกันเรียนรู้โดยพึ่งพากัน โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ผู้เรียนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม โดยยึดแนวคิดว่าคุณค่าความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม

3) การใช้ทรัพยากรเป็นฐาน หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนรู้กระบวนการเรียนและเนื้อหาวิชาจากการแสวงหาความรู้จากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งสิ่งพิมพ์และไม่ใช้สิ่งพิมพ์ ใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาและใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ทั้งนี้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ระบุคำถามหรือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา วางแผนกำหนดวิธีการแสวงหาข้อมูลสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งข้อมูล เลือกและประเมินสารสนเทศ สรุปและนำเสนอความรู้ ประเมินกระบวนการและผลงาน และนำความรู้ไปใช้

2. ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความประเมินและสร้างเนื้อหาสื่อในรูปแบบที่หลากหลายด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ โดยไม่ถูกครอบงำจากสื่อ และสามารถเสริมสร้างแนวคิดของตนเองเพื่อสามารถใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้ประกอบด้วยความสามารถของผู้เรียนในด้านต่อไปนี้ 1) ความสามารถในการเข้าถึง (ability to access) 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ (ability to analyze) 3) ความสามารถในการประเมินคุณค่าสื่อ (ability to evaluate) 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์หรือสื่อสาร (ability to create or communicate information in a variety of form)

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาการศึกษา เกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสานการเรียนแบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

2. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
3. แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา
4. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

การพัฒนาการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการของนักศึกษาสาขาการศึกษา เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 664 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน สุทธนู ศรีไสย์, 2551: 132-133) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน จากนั้นดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยสุ่มตัวอย่างประชากรจากนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกสาขา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน ตามที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐานโดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น โดยศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบข่ายข้อความและออกแบบข้อความ โดยให้ครอบคลุมทั้งสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาสาขาการศึกษา และครอบคลุมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งให้ผู้เรียนทำเครื่องหมายถูกลงในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นโดยการพิจารณาจากสภาพจริงในปัจจุบัน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรง (content validity) ของเนื้อหาและภาษาของข้อความแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.67 และ 1.00 ขึ้นไป หลังจากนั้น

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 32 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือเรื่อง การขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมแล้วจึงจัดส่งแบบสอบถามความคิดเห็น ไปให้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน และนำแบบสอบถามที่ตอบคำถามสมบูรณ์จากแบบสอบถามที่ส่งไปมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน การเรียนแบบร่วมมือ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อตามแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน ไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ที่ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนแบบผสมผสาน จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 3 คน การใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 3 คน โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญคือ เป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์เกี่ยวกับด้านนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการให้ผู้เชี่ยวชาญทำเครื่องหมายถูกลงในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็น โดยการพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยพิจารณาจากค่าความถี่ และร้อยละ สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดไว้ว่าหากค่าร้อยละตั้งแต่ 75 ขึ้นไปแสดงว่าสามารถนำข้อมูลนั้นมาพิจารณาจัดองค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนได้ จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและความต้องการของนักศึกษามายกร่างเป็นรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ นักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 27 คน ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติ คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานและมีคอมพิวเตอร์พกพาและสามารถ

เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้เนื่องจากรูปแบบการเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย สื่อวีดิทัศน์การสอนที่มีองค์ประกอบตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. สื่อวีดิทัศน์การสอน ผู้วิจัยสร้างสื่อวีดิทัศน์การสอนตามองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยนำไปตรวจสอบคุณภาพของวีดิทัศน์การสอนตามรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือบนเว็บโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ ในด้านความเหมาะสมของโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบ การเรียน และการประเมินสื่อวีดิทัศน์ที่ใช้ในการสอน ในด้านลักษณะเฉพาะตามประเภทสื่อวีดิทัศน์ เนื้อหาสาระผ่านเว็บ มาตรฐานทางเทคนิคของสื่อวีดิทัศน์ มาตรฐานการออกแบบสื่อวีดิทัศน์ แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

การทดสอบคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์การสอนด้วยการทดสอบหนึ่งต่อหนึ่ง โดยให้นักศึกษา 3 คน ที่มีผลการเรียนระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน เรียนกับสื่อวีดิทัศน์โดยการสังเกตและสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จากนั้นจึงดำเนินการทดสอบกลุ่มเล็กโดยให้นักศึกษา จำนวน 9 คน โดยเป็นนักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 3 คน เรียนกับสื่อวีดิทัศน์โดยการสังเกตและสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และดำเนินการทดสอบภาคสนาม โดยให้นักศึกษา จำนวน 30 คน โดยเป็นนักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 10 คน เรียนกับสื่อวีดิทัศน์โดยการสังเกตและสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป

2. การสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Likert scale) ซึ่งวัดความสามารถของผู้เรียนในด้าน 1) ความสามารถในการเข้าถึง 2) ความสามารถในการวิเคราะห์วิพากษ์ 3) ความสามารถในการประเมินคุณค่าสื่อ และ 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์หรือสื่อสาร จำนวน 30 ข้อ

ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ตรวจสอบ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องของการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของ Rovinelli & Hambleton (1977) กับจุดประสงค์ของข้อคำถามที่ต้องการวัดทักษะ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตลอดจนพิจารณาความครบถ้วนสมบูรณ์และความครอบคลุมของคำถามที่มุ่งวัดทั้งหมดในการวิจัย โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.67 และ 1.00 ขึ้นไป แล้วจึงนำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยเป็นนักศึกษาเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในข้อคำถามและหาค่าความเที่ยง (reliability) ของ

เครื่องมือด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) ซึ่งได้เท่ากับ 0.98 จากนั้นจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อก่อนการทดลอง และดำเนินการทดลองตามแผนกำกับกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น โดยเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการในการเรียนแต่ละขั้นตอน ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมครบทุกขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนทำแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่า t โดยใช้สถิติ dependent t-test ในการเปรียบเทียบทักษะการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง จากนั้นนำผลการทดลองมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับการใช้และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินภาพรวมของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ การเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน ไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 3 คน ประเมินรับรองรูปแบบ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากที่สุดเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ผลการวิจัย

ผลวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาสาขาการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่าการวางแผนร่วมกันให้ประสบความสำเร็จเกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลและกลุ่มย่อย มีค่าร้อยละ 81.05 ซึ่งเป็นความต้องการของนักศึกษาที่อยู่ในระดับสูงที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรพื้นฐาน

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่างค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาร้อยละ 77.78 และไม่แน่ใจร้อยละ 22.22 ส่วนขั้นตอนการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น ดังนี้ ขั้นตอนการเรียนรู้ในขั้นนำ (ปฐมนิเทศ) มีความเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาร้อยละ 77.78 และไม่แน่ใจร้อยละ 22.22 ขั้นตอนการเรียนรู้บนเว็บมีความเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาร้อยละ 77.78 และไม่แน่ใจร้อยละ 22.22 ขั้นตอนการเรียนรู้ ในขั้นประเมินผล (ปัจฉิมนิเทศ) มีความเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาร้อยละ 77.78 และไม่แน่ใจร้อยละ 22.22 สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้บนเว็บ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมในห้องเรียนมีความเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาร้อยละ 88.89 และไม่แน่ใจร้อยละ 11.11 และกิจกรรมการเรียนรู้บนเว็บมีความเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาร้อยละ 77.78 และไม่แน่ใจร้อยละ 22.22

ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ เป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียน เนื้อหาการเรียน บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน วิธีปฏิสัมพันธ์บนเว็บ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้บนเว็บ และการประเมินผลการเรียน และขั้นตอนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การปฐมนิเทศ 2) การดำเนินกิจกรรมบนเว็บและในห้องเรียน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเลือกประเด็น วางแผนการค้นคว้า การสืบค้นและประเมินสารสนเทศ การนำเสนอภายในทีม การเตรียมนำเสนอผลงานของทีม และ 3) การประเมินผลงาน

ตอนที่ 3 ทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรพื้นฐาน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษาการศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบผสมผสาน

(n = 27)

คะแนนกลุ่มตัวอย่าง	ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ					
	\bar{X}	S.D.	\bar{D}	$S_{\bar{D}}$	t - test	p-value
ก่อนเรียน	3.91	0.83				
หลังเรียน	4.24	0.79	4.20	1.08	3.89	0.000

P<.05

ทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษาหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียน $\bar{X} = 4.24$ สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.91$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้
ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**

ภาพรวมทั้งหมดของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน พบว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านกิจกรรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ขั้นตอนการเรียนรู้ของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.67) และด้านองค์ประกอบ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาวิจารณ์และอภิปรายผลได้ ดังนี้

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรเป็นฐาน พบว่า การวางแผนร่วมกันให้ประสบความสำเร็จเกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลและกลุ่มย่อย มีค่าร้อยละ 81.05 ซึ่งเป็นความต้องการของนักศึกษาที่อยู่ในระดับสูงที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนแบบร่วมมือที่สามารถส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ในด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดีและการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคมได้ โดยการเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและส่งผลให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน (อุซาวดี จันทสนธิ, 2536; Arends, 1994 อ้างถึงใน วรณัฐ เนตรพิศาลวิษ, 2544)

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียน ($\bar{X} = 4.24$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.91$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ สีนถาวร (2553) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลัก ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า นักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนความรู้ความเข้าใจทางสารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของเยาวภา บัวเวช และมาริษา สุจิตวนิช (2558) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ ประโยชน์และการนำไปใช้ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งพบว่า นักศึกษามีความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.84 อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 88.38 ความเข้าใจเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.45 อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.63 และประโยชน์ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการนำไปใช้ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านกิจกรรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.70) ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีองค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อ คือความสามารถในการเข้าถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ วิพากษ์ ความสามารถในการประเมินคุณค่าสื่อ และความสามารถในการสร้างสรรค์หรือสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช สาทิ, อรัญ ชูยกระเดื่อง และอาทิตย์ อาจหาญ (2559) ซึ่งได้วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 จากการวิเคราะห์ได้จำนวนองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรับสื่อ 2) การวิเคราะห์สื่อ 3) การเข้าใจสื่อ 4) การประเมินค่าสื่อ และ 5) การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผู้สอนควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเว็บไซต์ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนทั้งในด้านทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

1.2 ผู้เรียนควรค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน สำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาเทคโนโลยีที่สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน

สรุป

รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ เป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียน เนื้อหาการเรียน บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน วิธีปฏิสัมพันธ์บนเว็บ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ปัจจัยสนับสนุนการเรียนบนเว็บ และการประเมินผลการเรียน สำหรับขั้นตอนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การปฐมนิเทศ 2) การดำเนินกิจกรรมบนเว็บและในห้องเรียน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเลือกประเด็น วางแผนการค้นคว้า การสืบค้นและประเมินสารสนเทศ การนำเสนอภายในทีม การเตรียมนำเสนอผลงานของทีม และ 3) การประเมินผลงาน โดยผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยทักษะ

การรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานที่น่าเสนอ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ปิยนุช สาทิ, อรัญ ชูยกระเดื่อง และอาทิตย์ อัจหาญ. (2559). คุณลักษณะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21* (28 กรกฎาคม 2559 หน้า 495-503). กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- เยาวภา บัวเวช และมาริษา สุจิตวนิช. (2558). การรู้เท่าทันสื่อ: ประโยชน์และการนำไปใช้ *กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธนู ศรีไสย. (2551). *สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณุช เนตรพิศาลวนิช. (2544). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมผ่านเว็บด้วยการเรียนแบบร่วมมือ *กรณีศึกษาเพื่อการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับวิชาชีพพยาบาล*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ สีนถาวร. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศและทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาครู *ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Johnson, D. & Johnson, R. (1987). *Learning together and alone* (2nd ed.). Englewood: England.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.